

РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

УДК 352.07

[https://doi.org/10.32689/2617-9660-2020-1\(7\)-254-267](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2020-1(7)-254-267)

Мосора Лариса Степанівна,

кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, 76019, м. Івано-Франківськ, вул. Карпатська 15, тел. (099) 215-52-95, e-mail: larysamosora85@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-4341-1937>

ФОРМУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ В ПРОЦЕСІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Анотація. У статті підкреслено важливу роль процесу децентралізації у забезпеченні економічної самостійності та спроможності територіальних громад. Досліджено особливості просторового планування об'єднаних територіальних громад на прикладі Івано-Франківської області. Проаналізовано нормативно-правову базу, якою регулюється питання формування об'єднаних територіальних громад в Україні, а також визначення рівня їх економічної спроможності. Наведено перелік спроможних об'єднаних територіальних громад, що відповідно до Перспективного плану формування територіальних громад Івано-Франківської області мають бути утворені в регіоні. Здійснено порівняння між об'єднаними територіальними громадами, що заплановано сформувати та реально сформованими, на основі чого виявлено певні відмінності у структурі об'єднаних територіальних громад. Підкреслено, що більшість створених ОТГ об'єднали значно менше громад, ніж це передбачено Перспективним планом. Наведено перелік громад, що не ввійшли в склад відповідних об'єднаних територіальних громад. Проведено аналіз утворених об'єднаних територіальних громад Івано-Франківської області за такими ознаками: типом громади, датою створення, площею території, чисельність населення. На основі отриманих результатів сформовано відповідні висновки. Зокрема, підкреслено, що незважаючи на тривалий період проведення реформи децентралізації, в Івано-Франківській області до ОТГ ввійшло тільки 29,53% території; на території ОТГ проживає 52% населення; тільки три міста обласного значення (Івано-Франківськ, Калуш, Коломия) та два міста районного значення (Долина, Тлумач) стали адміністративними центрами відповідних об'єднаних територіальних громад.

Ключові слова: децентралізація, об'єднана територіальна громада, Івано-Франківська область, законодавство, спроможність ОТГ, показники спроможності ОТГ, сільська рада, селищна рада, міська рада.

Mosora Larysa Stepanovna,

PhD of public administration, Associate Professor, Department of Public Administration and Management, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, 76019, Ivano-Frankivsk, Str. Karpatska 15, tel. (099) 215-52-95, e-mail: larysamosora85@gmail.com, https://orcid.org/0000-0003-4341-1937

FORMATION OF THE UNITED TERRITORIAL COMMUNITIES IN THE IVANO-FRANKIVSK REGION IN THE DECENTRALIZATION PROCESS

Abstract. In the article the important role of the decentralization process in ensuring the economic autonomy and capacity of territorial communities is emphasized. The peculiarities of spatial planning of the united territorial communities on the example of the Ivano-Frankivsk region is investigated. The legal framework regulating the formation of united territorial communities in Ukraine, as well as determining the level of their economic capacity, is analyzed. The list of able united territorial communities, which according to the Perspective plan of formation of territorial communities of Ivano-Frankivsk region must be formed in the region, is given. A comparison are made between the united territorial communities, which is planned to be formed and actually formed, which revealed some differences in the structure of the united territorial communities. The majority of UTC created have brought together far fewer communities than foreseen in the Perspective Plan is emphasized. The following is a list of communities that are not part of the relevant integrated territorial communities. The analysis of the united territorial communities of Ivano-Frankivsk region is conduct on the following characteristics: type of community, date of creation, area of territory, population. The obtained results, appropriate conclusions were drawn. In particular, it is emphasized that, despite the long period of decentralization reform, in the Ivano-Frankivsk region only 29.53% of the territory was included in the UTC. 52% of the population lives on the territory of the UTC; only three cities of regional importance (Ivano-Frankivsk, Kalush, Kolomyja) and two cities of district importance (Dolyna, Tlumach) became administrative centers of the respective united territorial communities.

Keywords: decentralization, united territorial community, Ivano-Frankivsk region, legislation, capacity of UTC, indicators of capacity of UTC, village council, town council, city council.

Постановка питання в загальному вигляді. Процес децентралізації в Україні розпочався декілька років тому і вже має певні результати. Він передбачає передачу повноважень з державного на місцевий рівень з метою покращення якості ухвалення рішень та їх реалізації. Водночас, для більш ефективного результату ухвалено декілька нормативно-правових

актів, якими регулюється процес децентралізації в Україні. Окрім Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» важливими є перспективні плани розвитку кожної області зокрема, в яких подається перелік спроможних об'єднаних територіальних громад, що можуть бути утворені у межах відповідної області.

Плани перспективного розвитку території мають стати дорожньою картою реалізації конкретних проєктів, направлених на відбудову та розвиток міст, селищ та сіл. Мова йде про втілення у життя інфраструктурних проєктів, модернізацію об'єктів соціальної та житлово-комунальної сфери, наближення до жителів громад необхідних послуг. Такі плани розвитку повинні ухвалити всі області України з метою формування у подальшому спроможних об'єднаних територіальних громад, які матимуть можливість розвиватись, зокрема, і з урахуванням дотацій з боку держави. Однак, часто спостерігаються певні суперечності. З одного боку, через ігнорування критеріїв формування спроможних громад, обласні ради схвалюють перспективні плани, які передбачають можливість утворення об'єднаних громад, що нездатні надавати жителям якісні й доступні публічні та інші послуги. З іншого боку, навіть якщо перспективний план є ефективним і чітко продуманим, на практиці часто утворюються ОТГ за межами перспективного плану і також вони не завжди відповідають критеріям спроможності, а отже не можуть самостійно функціонувати без підтримки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження формування ОТГ в Україні стало особливо актуальним саме в той час, коли розпочалась активна фаза проведення процесу децентралізації в Україні. Серед ключових питань, які вивчають науковці: особливості процесу децентралізації в Україні та зарубіжних країнах, реформування місцевого самоврядування на засадах децентралізації, особливості формування місцевих бюджетів в умо-

вах бюджетної децентралізації. Варто виділити наукові праці Я.Казюк, яка фактично досліджує різні аспекти формування та розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні, проводить порівняння окремих показників усіх утворених ОТГ в Україні [1]. Економічному потенціалу та бюджетній децентралізації приділила увагу Х.О.Патицька [2, 3, 4], участі громадян у вирішенні питань місцевого розвитку громад – О.Б.Мочков [5, 6], управління ресурсами ОТГ – І.П.Зрибнева [7], В.В.Горлачук [8]. Поза тим, оскільки процес децентралізації в Україні продовжує залишатись в активній стадії, тому є ще багато питань, які потребують дослідження та детального аналізу.

Загальна мета цього дослідження полягає в детальному аналізі ОТГ Івано-Франківської області, які уже сформовані. Порівняння їх із тими ОТГ, що передбачені в Перспективному плані Івано-Франківської області та виявленні відмінностей між планом та фактичними результатами.

Викладення основного матеріалу. 5 грудня 2019 р. український парламент ухвалив Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» щодо спрощення процедури затвердження перспективних планів формування територій громад Автономної Республіки Крим, областей» [9]. Цей закон має на меті активізацію та впорядкування процесу формування спроможних територіальних громад. Необхідність його ухвалення обумовлена тим, що обласні ради не завжди вчасно та раціонально приймають рішення щодо схвалення перспективних планів формування територій громад областей, часто політизуючи

цей процес з метою збереження свого впливу на потенційних виборців.

Підписаний закон доповнює перелік умов добровільного об'єднання територіальних громад вимогою щодо здійснення цього процесу відповідно до перспективних планів формування територій громад АР Крим, областей. Згідно з документом, перспективні плани формування територій громад АР Крим, областей затверджує Кабінет Міністрів України за поданням Ради міністрів АР Крим, відповідної обласної державної адміністрації.

Зазначимо, що Кабінет Міністрів України одним із перших ухвалив Перспективний план формування територіальних громад Івано-Франківської області (2015 р.), однак за останні 5 років до нього 6 разів внесено зміни, останні з яких затверджені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2020 р. Відповідно до Перспективного плану формування територіальних громад Івано-Франківської області в регіоні повинно бути утворено 61 ОТГ (табл. 1).

Таблиця 1

Перелік спроможних територіальних громад Івано-Франківської області [10]

Назви районів в області	Назви спроможних територіальних громад
Богородчанський	Богородчанська, Старобогородчанська, Яблунська, Дзвиняцька, Солотвинська
Верховинський	Верховинська, Білоберізька, Зеленська, Красноільська, Яблунницька
Галицький	Галицька, Дубовецька, Більшівцівська
Городенківський	Городенківська, Чернелицька
Долинський	Вигодська, Витвицька, Долинська
Калуський	Верхнянська, Войнилівська, Новицька
Коломийський	Гвіздецька, Коршівська, Матеївецька, Нижньовербізька, Отинійська, Печеніжинська, П'ядицька
Косівський	Косівська, Космацька, Кутська, Яблунівська, Рожнівська
Надвірнянський	Делятинська, Зеленська, Ланчинська, Надвірнянська, Переріслянська
Рогатинський	Букачівська, Рогатинська
Рожнятівський	Брошнів-Осадська, Перегінська, Рожнятівська, Спаська, Дубівська
Снятинський	Заболотівська, Снятинська
Тисменицький	Єзупільська, Лисецька, Тисменицька, Ямницька
Тлумацький	Обертинська, Олешанська, Тлумацька
	Болахівська, Бурштинська, Івано-Франківська, Калуська, Коломийська, Яремчанська, Ворохтянська

Як видно з табл. 1 заплановано сформувати 61 ОТГ, а фактично створено 39 (+1*). Крім того, досить багато ОТГ сформовано поза Перспективним пла-

ном, а саме 26 ОТГ і тільки 14 ОТГ – відповідно до плану. Є об'єднані територіальні громади, що об'єднали менше рад, ніж було заплановано; є об'єднані

територіальні громади, що фактично мали входити до інших ОТГ, а вони сформували окремі громади. Водночас є досить багато ОТГ, що ще не утворились. Детально даний аналіз представ-

лено в табл. 2-3. У табл. 3 відображено порівняльний аналіз між спроможними ОТГ, що запропоновано сформувати відповідно до Перспективного плану та уже сформованими ОТГ.

Таблиця 2

Порівняльний аналіз сформованих та запропонованих до формування ОТГ

Район	Перспективний план	Сформовано	Сформовано відповідно до Плану	Сформовано поза Планом
Богородчанський	5	2	2	0
Верховинський	5	1	1	0
Галицький	3	1+1*	0	1+1*
Городенківський	2	0	0	0
Долинський	3	3	1	2
Калуський	3	3	1	2
	Калуська ОТГ	1	0	1
Коломийський	7	8	3	5
	Коломийська ОТГ	1	1	0
Косівський	5	3	2	1
Надвірнянський	5	4	1	3
Рогатинський	2	1	0	1
Рожнятівський	5	3	2	1
Снятинський	2	1	0	1
Тисменицький	4	4	0	4
Тлумацький	3	2	0	2
	Болехівська ОТГ	0	0	0
	Бурштинська ОТГ	0	0	0
	Івано-Франківська ОТГ	1	0	1
	Яремчанська ОТГ	0	0	0
	Ворохтянська ОТГ	0	0	0

+1* – громади, де вибори ще не відбулись
Сформовано автором на основі джерел [10, 11]

З таблиці 2 можна зробити такі висновки: по-перше, Городенківський район має найгірші показники по утворенню ОТГ, оскільки за Перспективним планом передбачено на території району сформувати дві ОТГ, а фактично ще жодної не утворено; по-друге, одними з найкращих показ-

ників мають Долинський, Калуський та Коломийський райони. Однак, варто зазначити, що утворені ОТГ в цих районах об'єднали значно менше населених пунктів, ніж це передбачено в Перспективному плані. По-третє, відзначимо Тисменицький район, де за планом мало бути сформовано чотири

ОТГ (Тисменицьку, Лисецьку, Єзупільську та Ямницьку). Фактично сформовано чотири ОТГ, дві з яких мали

входити в іншу ОТГ (Єзупільську, Ямницьку, Загвіздянську, Угринівську).

Таблиця 3

Аналіз утворених поза планом ОТГ по Івано-Франківській області

Назва ОТГ	Кількість рад, що мали об'єднатись в ОТГ по плану	Кількість рад, що фактично об'єднались в ОТГ	Громади, що не ввійшли в склад ОТГ
Більшівцівська	10	8	Дитятинська, Новоскоморохівська
Дубовецька	8	5	Кінчаківська, Маріямпільська, Медухівська
Долинська	19	5	Белеївська, Великотур'янська, Геринська, Гошівська, Княжолуцька, Надіївська, Новичківська, Оболонська, Підберезька, Раківська, Рахинянська, Тростянецька, Тяпчанська, Яворівська
Івано-Франківська	19	13	Драгомирчанська, Загвіздянська, Підліська, Угринівська, Узинська, Чукалівська
Єзупільська	5	2	Довгівська, Поберезька, Стриганецька
Тлумацька	16	13	Кутищенська, Палагицька, Грушківська
Вигодська	11	7	Ілемнянська, Лолинська, Підлісківська, Шевченківська
Войнилівська	5	2	Луківська, Сівко-Войнилівська, Томашівська
Калуська	13	6	Боднарівська, Голинська, Завійська, Копанківська, Пійлівська, Ріп'янська, Тужилівська
П'ядицька	7	5	Джурківська, Цинявська
Коршівська	5	2	Ліснослобідська, Раківчицька, Черемхівська
Гвіздецька	6	3	Загайпільська, Кулачківська, Підгайчиківська
Яблунівська	11	6	Бане-Березівська, Вижньоберезівська, Лючківська, Нижньоберезівська, Середньоберезівська
Десятинська	5	4	Білоославська
Ланчинська	4	3	Краснянська
Букачівська	7	4	Колоколинська, Луковецька, Чагрівська
Спаська	4	2	Липовицька, Суходільська
Заболотівська	11	8	Балинцівська, Борщівська, Тулуківська
Ямницька	7	5	Клузівська, Майданська
Олешанська	9	5	Живачівська, Ісаківська, Петрівська, Підвербцівська
Новицька	5	4	Берлогівська

У таблиці 3 відображено перелік громад, що не увійшли в сформовані об'єднані територіальні громади. Як було уже зазначено, із 40 утворених ОТГ 26 сформовано поза Перспективним планом. У 21 з них адміністративний центр є той, що визначений в Перспективному плані, ще 5 ОТГ за Перспективним планом мало входити до складу інших ОТГ, однак вони утворили самостійну громаду, зокрема це: Підгайчиківська ОТГ (мала вхо-

дити до Гвіздецької ОТГ), Корницька ОТГ, Пасічнлянська ОТГ (Пасічнлянська рада мала бути в складі Зеленської ОТГ, а Пнівська та Битківська ради – в Надвірнянській ОТГ), Загвіздянська та Угринівська ОТГ – мали ввійти до Івано-Франківської ОТГ. Продовжимо наш аналіз тих ОТГ, що уже є сформовані. У табл. 4 відображено інформацію по об'єднаних територіальних громадах, що утворені на території Івано-Франківської області.

Таблиця 4

Аналіз ОТГ Івано-Франківської області

Район	Громада	Тип громади	Дата утворення	Площа, що входить в ОТГ, км ²	Чисельність населення, що проживає в ОТГ
1	2	3	4	5	6
Богородчанський	Дзвиняцька	сільська	27.10.2017	71,18	7570
	Старобогородчанська	сільська	25.10.2015	84,33	5994
Верховинський	Білоберізька	сільська	27.03.2016	46,34	2757
Галицький	Більшівцівська	селищна	18.12.2016	99,34	6180
	Дубовецька*	сільська		84,455	4718
Городенківський	-	-	-	0	0
Долинський	Долинська	міська	30.06.2019	100,76	28056
	Вигодська	селищна	23.12.2018	385,56	12524
	Витвицька	сільська	18.12.2016	154,94	5868
Калуський	Калуська	міська	16.08.2019	142,723	73816
	Верхнянська	сільська	25.10.2015	140,62	10448
	Новицька	сільська	23.12.2018	82,43	10260
	Войнилівська	селищна	24.12.2017	77,07	6382
Коломийський	Коломийська	міська	05.10.2018	136,77	70853
	Печеніжинська	селищна	25.10.2015	184,45	17372
	П'ядицька	сільська	18.12.2016	112,93	9573
	Нижньовербізька	сільська	18.12.2016	64,99	9553
	Матеївецька	сільська	18.12.2016	78,61	6600
	Коршівська	сільська	23.12.2018	79,85	5506
	Підгайчиківська	сільська	22.12.2019	58,323	5061
	Гвіздецька	селищна	22.12.2019	42,62	5051
	Корницька	сільська	22.12.2019	27,993	3046

1	2	3	4	5	6
Косівський	Рожнівська	сільська	29.10.2017	101,5	12257
	Яблунівська	селищна	29.10.2017	142,55	10201
	Космацька	сільська	18.12.2016	105,73	8252
Надвірнянський	Делятинська	селищна	24.12.2017	168,45	17035
	Пасічнянська	сільська	22.12.2019	168,51	17856
	Ланчинська	селищна	29.10.2017	84,82	11189
	Переріслянська	сільська	29.10.2017	83,61	8267
Рогатинський	Букачівська	селищна	23.12.2018	88,55	3346
Рожнятівський	Брошнів-Осадська	селищна	29.10.2017	47,22	10095
	Дубівська	сільська	22.12.2019	91,812	7094
	Спаська	сільська	24.12.2017	83,2	3107
Снятинський	Заболотівська	селищна	29.10.2017	149,82	14789
Тисменицький	Івано-Франківська	міська	09.10.2019	73,132	242102
	Ямницька	сільська	29.10.2017	97,76	8161
	Загвіздянська	сільська	29.04.2018	31,3	5846
	Єзупільська	селищна	22.12.2019	39,66	4026
	Угринівська	сільська	29.04.2018	17,6	3413
Тлумацький	Тлумацька	міська	18.12.2016	181,27	18099
	Олешанська	сільська	30.04.2017	92,51	5560

Відповідно до даних вказаних в таблиці 4 можна зробити такі висновки. По-перше, в Івано-Франківській області за період проведення процесу децентралізації сформовано 40 об'єднаних територіальних громад, в одній з яких (Дубовецькій ОТГ) на сьогодні ще не призначено дату перших виборів.

По-друге, фактично з 14 районів області 13 районів уже частково залучені до процесу децентралізації. Водночас, в Городенківському районі за 5 років ще не сформовано жодної ОТГ. Найбільш активними є райони: Калуський, Коломийський, Долинський, де в ОТГ включено більше половини території району. Це пов'язано з тим, що на території зазначених районів утворені ОТГ з адміністративними центрами в містах обласного (Калуш, Коломия) та районного значення (Долина). Найбільша кількість ОТГ сфор-

мована на території Коломийського району. При цьому, зазначимо, що Печеніжинська ОТГ, яка утворена однією із перших в Україні, також перебуває на території Коломийського району.

По-третє, враховуючи норми Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад», а саме, щодо можливості об'єднання сусідніх населених пунктів з різних районів, такою можливістю скористались декілька ОТГ в Івано-Франківській області. Зокрема, у Долинському районі утворено Долинську ОТГ до складу якої увійшли Грабівська сільська рада та Лоп'янська селищна рада з Рожнятівського району, у Коломийському районі утворено Коломийську ОТГ до якої увійшла Саджавська сільська

рада з Надвірнянського району, у Рожнятівському районі утворено Брошнів-Осадську ОТГ до якої увійшла Кадобнянська сільська рада з Калуського району.

По-четверте, незважаючи на те, що процес децентралізації в Україні триває уже досить довгий час, фактично площа об'єднаних територіальних громад в Івано-Франківській області складає на сьогодні 4105,288 км², що становить 29,53% від загальної площі області. Це означає, що багато процесів є незавершеними і постійно трансформуються.

На рис. 1 відображено структуру ОТГ Івано-Франківської області за типом. Як видно з рис. 1 із 40 громад сформованих в області найбільшу кількість займають сільські ОТГ (58%); селищних ОТГ є 12 (30%), міських ОТГ – тільки 5 (12%). Міські ОТГ сформовані в містах обласного значення (Івано-Франківську, Калуші, Коломиї) і в містах районного значення (Долини та Тлумачі).

На рис. 2 відображено ОТГ Івано-Франківської області за датою створення. Так, три ОТГ області (Печеніжинська, Верхнянська, Старобородчанська) були сформовані одними з перших. Найбільша кількість ОТГ в області сформована 2017 р., а саме – 12, а найменше – 3 ОТГ в 2015 р. Утворення ОТГ по роках є нерівномірних процесом, оскільки після 12 ОТГ сформованих 2017 р., у 2018 р. – 7 ОТГ, а в 2019 р. – 9 ОТГ.

На рис. 3 відображено розподіл громад відповідно до чисельності їх населення. Розподіл проведено із виділенням п'яти груп: до 5 тис. осіб, від 5 до 10 тис. осіб, від 10 до 15 тис. осіб, від 15 до 20 тис. осіб, вище 20 тис. осіб. Найбільш великою є друга група, де чисельність населення коливається від 5 до 10 тис. осіб. Якщо її об'єднати з першою групою в якій перебувають ОТГ з населенням до 5 тис. осіб, то перші дві групи ОТГ сформують більшість серед 40 ОТГ Івано-Франківської області.

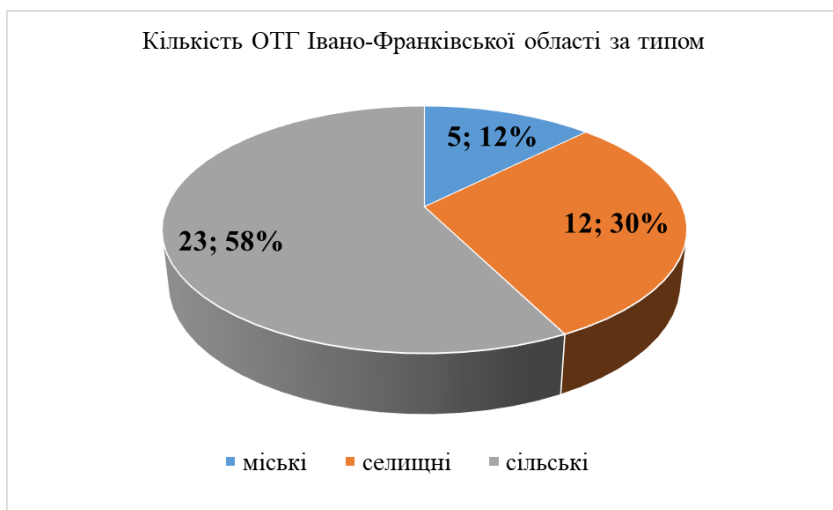

Рис. 1 – Структура ОТГ Івано-Франківської області за типом громади

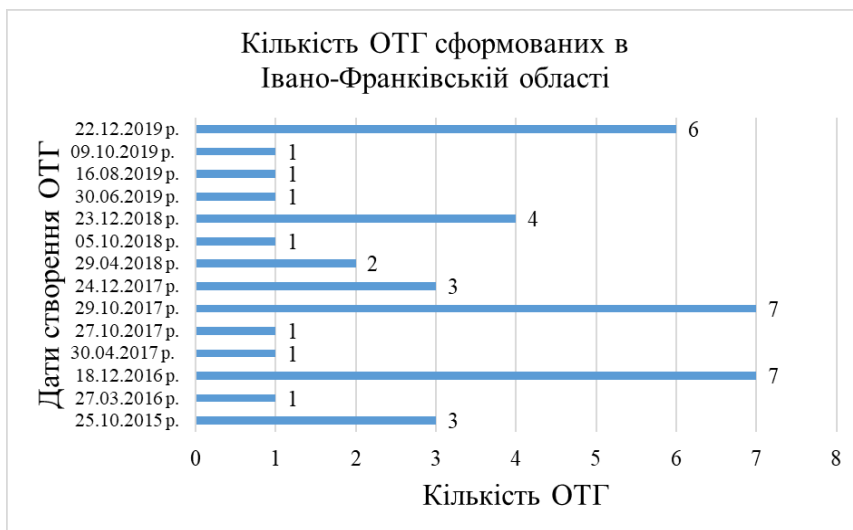

Рис. 2 – Кількість об'єднаних територіальних громад утворених в Івано-Франківській області за 2015-2019 рр.

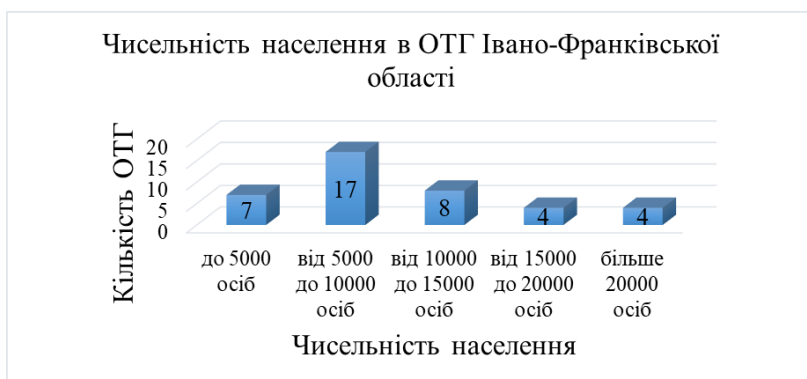

Рис. 3 – Чисельність населення ОТГ в Івано-Франківській області

Зауважимо, що чисельність населення є важливим критерієм по якому визначається спроможність об'єднаної територіальної громади. У Методиці формування спроможних територіальних громад серед критеріїв попередньої оцінки рівня спроможності першим показником виділено чисельність населення, що постійно проживає на території спроможної територіальної громади [12].

Якщо чисельність ОТГ до 3 тис. осіб, то числове значення критерію – 0,3; якщо чисельність від 3 до 7 тис. осіб – то 0,6; якщо чисельність більше 7 тис. осіб – то 1. Чим вище числове значення критерію, тим вищий рівень спроможності громади. За чисельністю населення серед 40 ОТГ Івано-Франківської області 1 ОТГ має числове значення критерію 0,3; 16 ОТГ – 0,6 і 23 ОТГ – 1. Тобто, можна зробити висновки, що за даним критерієм

більшість ОТГ області є спроможними. Однак, варто врахувати й інші важливі показники.

Ще одним показником, що впливає на спроможність об'єднаних територіальних громад є площа громади. Як зазначено в Методиці, площа території спроможної ОТГ до 200 км² має числове значення критерію спроможності 0,3; площа від 200 до 400 км² – 0,6; більше 400 км² – 1. Фактично в області на сьогодні є тільки одна об'єднана територіальна громада з площею біль-

ше 200 км², тобто має показник 0,6. Всі інші громади є значно меншими, тому їх показник 0,3.

На рис. 4 відображено розподіл ОТГ Івано-Франківської області відповідно до їх площі. Якщо брати до уваги тільки цей показник, то за ним фактично виходить, що практично всі ОТГ області є не спроможними. Саме тому, важливим є врахуванням в комплексі декількох критеріїв, на основі яких можна проаналізувати та визначити рівень спроможності громад.

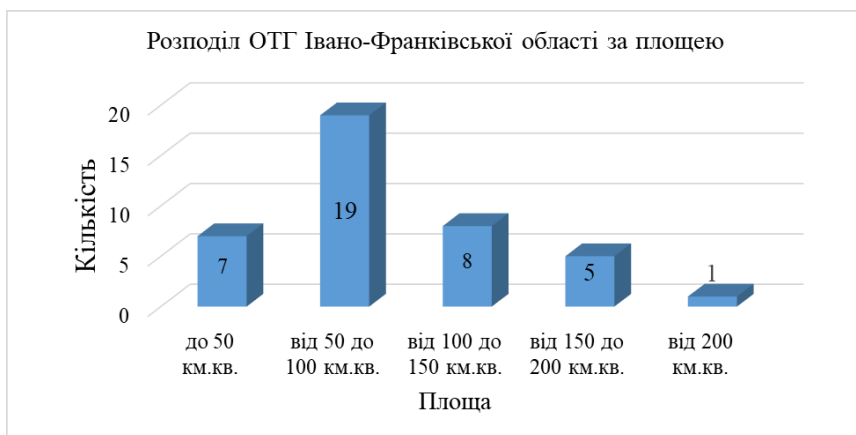

Рис 4. – Розподіл ОТГ Івано-Франківської області відповідно до їх площі

Отже, можемо зробити висновки про те, що процес децентралізації в Івано-Франківській області поступово реалізовується. Є райони, що більше залучені до цього процесу, є ті, які дещо відстають через певні причини. Однак, об'єднання йде досить повільними темпами, адже фактично ОТГ за площею займають тільки 29,53% в області. Багато громад ще досі не утворено, а частина з утворених громад фактично об'єднала навколо себе менше рад, ніж це було передбачено перспективним планом.

Ухвалення змін до Закону України «Про добровільне об'єднання територі-

альних громад» фактично визначає чіткий курс за яким таке об'єднання на сьогодні повинно здійснюватися. Відповідно до цих змін об'єднання із добровільного фактично переходить в примусове і повинно відбуватись з урахуванням Перспективного плану.

Висновки та перспективи подальших розробок. Проведене дослідження дає можливість сформулювати такі висновки. 1. Досліджено особливості просторового планування об'єднаних територіальних громад в Івано-Франківській області. Підкреслено, що відповідно до Перспективного плану формування територіальних

громад в Івано-Франківській області має бути сформовано 61 ОТГ. На сьогодні утворено 40 ОТГ, в одній з них вибори голови ще не відбулись.

2. Зазначено, що 26 із 40 ОТГ утворені у невідповідності до Перспективного плану. Більшість із таких ОТГ включають менше територіальних рад, ніж це було заплановано. Окремі сформовані ОТГ мали входити до складу інших об'єднаних територіальних громад, однак вирішили створити самостійні ОТГ. Також наведено перелік громад, які мали по плану, але не ввійшли в склад сформованих відповідних об'єднаних територіальних громад.

3. Проведено аналіз утворених об'єднаних територіальних громад Івано-Франківської області за такими ознаками: типом громади, датою створення, площею території, чисельність населення. Визначено, що за типом громад є міських – 12%, селищних – 30%, сільських – 58%. За датою створення найбільше об'єднаних територіальних громад утворено 2017 р. – 12, а найменше 2015 р. – 3. Щодо чисельності, то більшість ОТГ Івано-Франківської області є досить малими. Фактично, в 7 ОТГ чисельність населення до 5 тис. осіб, ще в 17 ОТГ – від 5 до 10 тис. осіб.

4. Підкреслено, що незважаючи на тривалий період проведення реформи децентралізації, в Івано-Франківській області до ОТГ ввійшло тільки 29,53% території; на території ОТГ проживає 52% населення; тільки три міста обласного значення (Івано-Франківськ, Калуш, Коломия) та два міста районного значення (Долина, Тлумач) стали адміністративними центрами відповідних об'єднаних територіальних громад.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Казюк Я. М. Питання бюджетної децентралізації управління системою місцевих бюджетів / Я. М. Казюк // Статистика України. – 2014. – № 2. – С. 20–25.

2. Патицька Х. О. Особливості формування фінансово-економічного потенціалу територіальних громад у країнах ЄС / Х. О. Патицька // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2018. – Вип. 4. – С. 102–107.

3. Патицька Х. О. Проблемні аспекти формування та розвитку об'єднаних територіальних громад Карпатського регіону / Х. О. Патицька // Регіональна економіка. – 2019. – № 2. – С. 36–44.

4. Патицька Х. О. Нарощення податкового потенціалу об'єднаних територіальних громад у контексті забезпечення їх фінансової спроможності / Х. О. Патицька // Причорноморські економічні студії. – 2017. – Вип. 21. – С. 42–46.

5. Мочков О. Б. Досвід проведення зборів («сходів») громадян за їх місцем проживання у територіальних громадах України / О. Б. Мочков // Теорія та практика державного управління. – 2016. – Вип. 3. – С. 191–196.

6. Мочков О. Б. Теоретичні засади та принципи участі членів територіальної громади в прийнятті рішень щодо місцевого розвитку / О. Б. Мочков // Наукові розвідки з державного та муніципального управління. – 2015. – Вип. 1. – С. 301–313.

7. Зрибнева І. П. Сучасні підходи до управління ресурсами об'єднаних територіальних громад / І. П. Зрибнева, Т. Р. Заволічна, К. Р. Заволічна, К. С. Зрибнева // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. – 2019. – Вип. 2. – С. 18–27.

8. Горлачук В. В. Управління земельними ресурсами об'єднаних територіальних громад у контексті децентралізації / В. В. Горлачук, О. В. Клименко // Агросвіт. – 2019. – № 20. – С. 56–63.

9. Про добровільне об'єднання територіальних громад» щодо спрощення процедури затвердження перспективних планів формування територій громад Автономної Республіки Крим, областей : Закон України від 05.12.2019 р. № 348-IX. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-20>

10. Про затвердження Перспективного плану формування територій громад Івано-Франківської області : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.10.2015 р. № 1077-р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1077-2015-%D1%80>

11. Об'єднані територіальні громади: перелік та основні дані. – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/gromada>

12. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 р. № 214. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF>

REFERENCES:

1. Kaziuk, Ya.M. (2014) Pytannia byudzhetnoi detsentralizatsii upravlinnia systemoyu mistsevykh byudzhativ [Issues of budget decentralization of local budget system management]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, 2, 20–25 [in Ukrainian].

2. Patytska, Kh.O. (2018) Osoblyvosti formuvannia finansovo-ekonomichnogo potentsialu terytorialnykh hromad u krainakh YeS [Features of the financial and economic potential formation of territorial communities in the EU countries]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy – Socio-economic problems of the modern period of Ukraine*, 4, 102–107 [in Ukrainian].

3. Patytska, Kh.O. (2019) Problemni aspekty formuvannia ta rozvytku obiednanykh terytorialnykh hromad Karpatskoho rehionu [Problem aspects of forming and development of united territorial communities in

Carpathian region]. *Rehionalna ekonomika – Regional economy*, 2, 36–44 [in Ukrainian].

4. Patytska, Kh.O. (2017) Naroshchennia podatkovoho potentsialu obiednanykh terytorialnykh hromad u konteksti zabezpechennia yikh finansovoi spromozhnosti [Increase of tax potential of OTG in context of providing of them financial possibility]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea economic studies*, 21, 42–46 [in Ukrainian].

5. Mochkov, O.B. (2016) Dosvid provedennya zboriv («skhodiv») hromadian za yikh mistsem prozhyvannia u terytorialnykh hromadakh Ukrainy [The experience of holding meetings (“gatherings”) of citizens in their residence places in territorial communities in Ukraine]. *Teoriia ta praktyka derzhavnogo upravlinnya – Theory and Practice of Public Administration*, 3, 191–196 [in Ukrainian].

6. Mochkov, O.B. (2015) Teoretychni zasady ta pryntsypy uchasti chleniv terytorialnoi hromady v pryiniatti rishen shchodo mistsevoho rozvytku [Theoretical aspects and principles of participation of members of the territorial community in decisions on local development]. *Naukovi rozvidky z derzhavnoho ta munitsypalnoho upravlinnia – State and municipal scientific research*, 1, 301–313 [in Ukrainian].

7. Zrybnieva, I.P., Zavolichna, T.R., Zavolichna, K.R., Zrybnieva, K.S. (2019) Suchasni pidkhody do upravlinnya resursamy obiednanykh terytorialnykh hromad [Current approaches to resource management united territorial communities]. *Visnyk Chernivetskoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu. Ekonomichni nauky – Bulletin of Chernivtsi Economic Institute*, 2, 18–27 [in Ukrainian].

8. Horlachuk, V.V., Klymenko, O.V. (2019) Upravlinnia zemelnymy resursamy obiednanykh terytorialnykh hromad u konteksti detsentralizatsii [Land resources management in the context of decentralization of public administration and strengthening of the autonomy of local self-

government bodies]. *Ahrosvit – Agro-world*, 20, 56–63 [in Ukrainian].

9. Zakon Ukrainy “Pro dobrovilne obiednannia terytorialnykh hromad” shchodo sproshchennia procedury zatverdzhennia perspektyvnykh planiv formuvannia terytorii hromad Avtonomnoi Respubliky Krym, oblasti”: vid 05.12.2019 r. [Law of Ukraine “On voluntary association of territorial communities”] from desember 05, 2019. – Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-20> [in Ukrainian].

10. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro zatverdzhennia Perspektyvnogo planu formuvannia terytorii hromad Ivano-Frankivskoi oblasti”: vid 13.10.2015 r. [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On approval of the Perspective Plan of Formation of Territories of Communities of

Ivano-Frankivsk Region”] from October 13, 2015. – Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1077-2015-%D1%80> [in Ukrainian].

11. Obiednani terytorialni hromady: perelik ta osnovni dani. – Retrieved from: <https://decentralization.gov.ua/gromada> [in Ukrainian].

12. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro zatverdzhennia Metodyky formuvannia spromozhnykh terytorialnykh hromad” vid 08.04.2015 r. [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On approval of the Methodology of formation of capable territorial communities”] from april 08, 2015. – Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF> [in Ukrainian].